

ملاصدرا قرآن را مقام جمع‌الجمعی کلام الهی می‌داند

استاد حقوق دانشگاه شهید بهشتی با اشاره به سه مقام از کلام الهی در بیان ملاصدرا، گفت: کتاب مقام خلق است، فرقان مقام تفرقه است و قرآن، مقام جمع‌الجمعی کلام الهی است.

استاد حقوق دانشگاه شهید بهشتی با اشاره به سه مقام از کلام الهی در بیان ملاصدرا، گفت: کتاب مقام خلق است، فرقان مقام تفرقه است و قرآن، مقام جمع‌الجمعی کلام الهی است.

به گزارش خبرگزاری قرآنی ایران (ایکنا)، آیت‌الله سیدمصطفی محقق داماد، استاد حقوق دانشگاه شهید بهشتی، در همایش بزرگداشت ملاصدرا به بیان سخنانی در خصوص تجلی کلام الهی در طبیعت از منظر ملاصدرا پرداخت.

وی مسائل کلامی را از جمله مسائلی دانست که از قرن اول و دوم هجری شروع شد و زد و خوردهای وسیعی را به دنبال داشت و به ماجرای احمدبن حنبل به عنوان یکی از پدیده‌های این ماجرا اشاره کرد.

این استاد دانشگاه به بیان دو مسئله عمده ای که از آغاز مورد بحث و تضارت میان اشاعره و معتزله قرار گرفته اشاره کرد و گفت: یکی از این مسائل حادث یا قدیم بودن کلام الهی و دیگری صفت ذات یا صفت فعل بودن کلام خدا است.

وی با اشاره به تقسیم کلام الهی به در بخش لفظی و کلامی از سوی اشاعره، تصریح کرد: اشاعره قرآن را از جمله موارد کلام لفظی به شمار آوردند، اما گفتند که قرآن حقیقت کلام خدا نیست، بلکه کلام نفسی حقیقت کلام خداست.

سیدمصطفی محقق داماد ادامه داد: به عقیده اشاعره، کلام تنها در دل جای دارد و زبان تنها نشانه ای برای آن کلام درونی است. بر این اساس کلام لفظی حادث و صفت فعل است، اما کلام نفسی قدیم و صفت ذات است.

وی افزود: ملاصدرا در کتاب شواهدالربوبیه، سخن اشاعره را نفی می‌کند و می‌گوید که کلام آن چیزی نیست که اشاعره گفته اند و کلام عینی یا فعلی را مطرح می‌کند.

این استاد دانشگاه به سه مقام از کلام الهی در بیان ملاصدرا اشاره کرد و گفت: کتاب مقام خلق است، فرقان مقام تفرقه است و قرآن، مقام جمع‌الجمعی کلام الهی است.

وی افزود: از نظر ملاصدرا اگر منظور از کلام، کلام نفسی است، پس با علم چه فرقی می‌کند. ملاصدرا مطلب را در همین جا مسکوت گذاشته و خیلی به تشریح آن نپرداخته است. اما در جایی دیگر از اسفار اربعه مجدداً این مسئله را مطرح می‌کند که نشانه بی‌نظمی در اسفار است.

سیدمصطفی محقق داماد ادامه داد: ملاصدرا بنیانگذار حرکت جوهری است و از نظر او این جهان در حرکت دائمی و تکاملی است، یعنی قوس صعودی دارد و علی‌الدوام از ماده مجرد پیدا می‌کند. کل من علیها فان و لیبقی وجه ربك ذوالجلال و الاکرام.